

Nr 471.

Av herr **Sjöström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 407, angående tillfälliga lönetillägg till tjänstemän i tullverket m. m.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 407 angående tillfälliga lönetillägg till tjänstemän vid tullverket m. m. få vi härmed anföra följande:

Såsom lämplig löneförbättring till tullpersonalen föreslås ett årligt lönetillägg av 300 kronor. Jämför man den genom detta belopp till den lägst avlönade personalgruppen utgående avlöningen med de föreslagna avlöningarna vid kommunikationsverken, skall man finna, att tullpersonalens avlöningar bli avsevärt lägre. Visserligen har den för tullpersonalen ifrågasatta löneförbättringen endast karaktären av tillfälligt lönetillägg, då däremot vid kommunikationsverken föreslås provisoriska löneregleringar, men detta sakförhållande borde dock ej hindra, att tullverkets befattningshavare erhålla en löneförbättring, som i största möjliga mån jämställer denna personal med motsvarande befattningshavare vid andra statens verk.

*Beloppet av
lönetillägg*

Den löneförbättring som nu föreslås för tullverkets personal ansluter sig till det förslag som uppgjorts av 1915 års avlöningskommissioner. Kommissionen har emellertid icke ansett sig böra göra en jämförelse i fråga om löneställningen mellan de lägst avlönade grupperna av befattningshavare vid kommunikationsverken och vid tullverket. Utan att alls ingå på frågan, huruvida här omhandlade befattningshavare böra i lönehänseende jämsställas, vilken fråga måste anses vara av underordnad betydelse, då det gäller befattningshavare, som i fråga om löneställning står invid gränsen för existensminimum, synes det oss lämpligt att här

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 4 saml. 209 häft. (Nr 471—472.) 1

göra en jämförelse i detta fall. Lönesiffrorna för kommunikationsverken äro tagna ur 1915 års kommissions betänkande, och motsvarande siffror för tullverket ur Kungl. Maj:ts proposition nr 407, och innebära sålunda löneställningen, sådan den skulle bliva efter ett genomförande av de förslag till löneförbättring som nu förelagts riksdagen.

	Billigaste ort		Dyraste ort	
	Begynnelse avlöning kronor	Slut- avlöning kronor	Begynnelse avlöning kronor	Slut- avlöning kronor
<i>Statens järnvägar, stationskarlsgruppen</i>	1,530	1,890	1,885	2,410
<i>Postverket, postiljon, klass 2</i>	1,550	1,950	1,900	2,400
<i>Telegrafverket, stationsbiträden</i>	1,560	1,950	1,827	2,392
<i>Vattenfallsverket, vakter</i>	1,530	1,980	1,848	2,392
<i>Tullverket, kustroddare och vaktmästare av klass 3</i>	1,500	1,800	1,680	2,025

Såsom synes av denna jämförelse blir löneställningen minst gynnsam för det sistnämnda verket, vilket förhållande i fråga om slutavlöningen till viss del är beroende på att tullverkets personal åtnjuter endast tre ålderstillägg, medan kommunikationsverkens personal åtnjuter fyra dylika tillägg. Att här framlägga ett förslag, som skulle ändra detta sistnämnda förhållande, synes dock, med hänsyn till det läge, vari lönefrågan nu befinner sig, icke vara genomförbart, varför vi avstå därifrån.

Däremot anse vi oss böra framställa yrkande om att beloppet av här ifrågavarande lönetillägg måtte bestämmas till 500 kronor. I likhet med de lägst avlönade grupperna av befattningshavare vid andra statens verk, befinner sig tullpersonalen på en alltför låg lönenivå och i verkets eget intresse bör därför, i samband med nu ifrågavarande löne reglering, tillräckligt kraftiga åtgärder vidtagas för åstadkommande av förändring härutinnan. Man måste därvid tillbörligt beakta vikten av att lönerna tillmätas så, att tillgång på för tjänsten lämpliga aspiranter alltid finnas, ävensom faran av att kåren hålles på en alltför låg lönenivå. Av samma skäl anse vi även att ett dylikt lönetillägg bör beviljas att utgå även för innevarande år.

Lönetilläggets
förhållande
till utgående
ersättning för
övertids-
arbete.

Kungl. Maj:t föreslår bestämmande av skyldighet för den, som uppbär lönetillägg

att, därest han på grund av gällande taxa å ersättning, som enligt

särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänsteförrättningar, uppbär extra inkomst i tjänsten, som icke är att hänföra till rese- och traktamentsersättning enligt rese-reglementet, han skall, i den mån samma inkomst överstiger för år räknat det tjänstemannen tillkommande tillfälliga lönetillägg, vara skyldig att till statsverket avstå en tredjedel av det sålunda överskjutande sportelbeloppet, dock icke i något fall högre belopp än som motsvarar nämnda lönetillägg.

Härom anför i propositionen (sid. 17) departementschefen: »För egen del kan jag icke annat än giva kommissionen rätt uti dess uppfattning, att den ökning av avlöningen, som skulle tillgodokomma tullpersonalen genom det tillfälliga lönetillägget, bör göras beroende av, huruvida vederbörande utom sin avlöning åtnjuter mera avsevärda inkomster på grund av den så kallade sporteltaxan. *Då de förrättningar, varför dylika inkomster åtnjutas, falla utanför den egentliga expeditiostiden, bör dock iakttagas, att dylik extra inkomst, i den mån den kan anses utgöra skäligen övertidsersättning, icke bör inverka på avlöningen av statsmedel.* Som det emellertid icke torde låta sig göra att i varje särskilt fall avgöra, huru stor del av den extra inkomsten kan anses motsvara en efter arbetets beskaffenhet avvägd ersättning för övertidsarbete, synes det vara lämpligast att, såsom kommissionen föreslagit, tillämpa ett mera summariskt tillvägagångssätt.»

Då det torde vara bevisligt, att tulltjänstemän av lägre grad inom den allmänna tjänstgöringstiden, det vill säga under vardag från klockan 7 f. m. till klockan 6 e. m., ej kunna erhålla ens ett öres inkomst enligt nämnda taxa — all sådan inkomst indrogs nämligen från och med år 1911 till staten — och då ersättningen för tjänstgöring utöver nämnda tid är, i förhållande till arbetslöner inom den privata arbetsmarknaden, rätt blygsam, synes det föreslagna villkoret för åtnjutande av tillfälligt lönetillägg komma att utgöra en högst omotiverad och orättvis beskärning å de lägre tulltjänstemännens inkomster av *verkligt övertidsarbete*. Ett villkor av ifrågavarande art skulle bland tullpersonalen väcka stor misstämning, särskilt som en helt nyligen genomförd förhöjning å övertidsersättning genom ett godtagande av Kungl. Maj:ts förslag oförändrat skulle göras i viss mån illusorisk.

De svårigheter att i varje fall avgöra, huru stor del av extra inkomst, som kan anses motsvara en lämpligt avvägd övertidsersättning, som av departementschefen åberopas, måste te sig föga verkliga. Det kan väl näppeligen vara svårare vid tullverket än vid andra verk att utröna, vad som är normal tjänstgöring och vad som är övertid, och

synes det oss som om ersättningen för fullgjord övertid borde i förvarande avseende jämnställas med »rese- och traktamentsersättning enligt resereglementet».

*Pensionsför-
hållandena.*

Rörande pensionsbeloppen för tullverkets befattningshavare föreligger intet förslag om höjning av desamma.

Under betraktande av, att de avlöningsbestämmelser, som nu komma att tills vidare fastslås, måhända bliva gällande flera år framåt, innan en definitiv lönereglering för tullverket kommer till stånd, anse vi det synnerligen bekymmersamt, att ej även pensionsbeloppen i detta sammanhang bliva höjda.

Å sidan 112 i sitt betänkande anför 1915 års kommission ifråga om vissa tjänstemäns pensioner följande: »Liksom skett beträffande själva avlöningen, anser kommissionen att, jämväl ifråga om pensionsbeloppets storlek, de obefordrade grupperna av lägre grad vid de olika verken böra, så vitt möjligt, likställas. Beloppet av pensionen till befattningshavare inom dessa lägsta tjänstemannagrupper har kommissionen ansett böra bestämmas till omkring 1,350 kronor.»

Utgående från denna kommissionens uppfattning, anse vi det med billighet och rättvisa överensstämmande, att de lägre tulltjänstemännens pensioner höjas genom tillfälliga pensionstillägg, så att de komma att motsvara de föreslagna pensionerna för jämnställda tjänstemän vid andra verk.

För de lägst avlönade befattningshavarna i tullverket utgår nu pensionen med 900 kronor. Skola dessa pensioner likställas med dem för jämnställda befattningshavare i andra verk föreslagna, måste de sålunda höjas med ett belopp av 450 kronor.

Ett yrkande härom torde dock icke kunna bifallas, enär varje utredning saknas. Det förefaller därför vara lämpligast att här nu fästa uppmärksamheten på frågan och föreslå att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att utredning företages, och att förslag framlägges till nästa års riksdag, på vad sätt och i vilken utsträckning den lägre tullpersonalens pensionsunderlag må kunna förhöjas, samt att en beslutad höjning av pensionsunderlaget må träda i tillämpning från och med den 1 januari 1919. Eljest bliva de av tullverkets personal, som avgå ur tjänst under den tid tillfälligt lönetillägg utgår, ställda i en betydligt sämre ställning, än om lönefrågan nu ordnats enligt samma grunder som för kommunikationsverkens personal, ävensom sämre än sistnämnda personal.

Den ekonomiska innebörden av de förslag till ändringar i Kungl.

Maj:ts förslag, som av oss påyrkas, har icke kunnat beräknas, utan förvänta vi, att statsutskottet, vid tillstyrkande av vårt förslag, skall verkställa nödiga beräkningar, ävensom framlägga förslag till kostnadernas täckande.

På grund av vad vi anført, tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 407 måtte besluta,

dels att föreslagen ändring av § 11 av tullverkets avlöningsreglemente må träda i kraft den 1 januari 1918,

dels ock medgiva, att tillfälligt lönetillägg av 500 kronor per år må under år 1918 och 1919 utgå till av Kungl. Maj:t föreslagna tjänstemän, med iakttagande av, att ersättning för övertidsarbete icke skall föranleda skyldighet för tjänsteman att avstå någon del av lönetillägget,

ävensom i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda och för nästkommande års riksdag framlägga förslag, på vad sätt och i vilken utsträckning den lägre tullpersonalens pensionsunderlag må från och med ingången av år 1919 kunna förhöjas.

Stockholm den 25 maj 1918.

Algot Sjöström.

Ernst Eriksson
i Stockholm.

Carl Lovén.

Ernst Hage.

A. J. Bärge.

